

Posudek vedoucí diplomové práce:

Veronika Šmausová, *Mediální strategie zapatistického hnutí: Vizuální reprezentace EZLN v časopise Proceso* (SIAS FF UK, Praha 2015, 134 s. rkp včetně obrazových příloh)

Ve své diplomové práci se Veronika Šmausová zaměřila na velmi aktuální problematiku mediálních reprezentací aktuálních problémů dnešního světa; na způsob, jímž média („klasická“ i moderní) zpracovávají, hodnotí a veřejnosti předkládají probíhající události. Jako případovou studii zvolila prezentaci guerillového hnutí tzv. Zapatistické armády národního osvobození (EZLN) v mexickém tisku v prvních letech 21. století. Jedná se tedy o zajímavý problém mediální prezentace v mimoevropském prostředí – jak autorka doslova uvádí, „ve specifickém mediálním prostředí nedemokratického státu“ (s. 54).

Výsledkem je práce v mnohém zajímavá a inspirativní nejen pro zájemce o dějiny a současné problémy Latinské Ameriky. Studentka navíc plně využila semestr, který strávila na studijním pobytu v Mexiku, na Instituto Tecnológico de Monterrey, a shromáždila početný korpus sekundární literatury, dobových komentářů a dokumentů, samozřejmě především v angličtině a španělštině (oceňuji vzorně zpracovanou poznámku o pramenech a literatuře). Kvalitu práce ovšem také výrazně poznamenal chvat při dokončování a snad i příliš rozmáchlá ambice autorky, která si sice své téma vymezila velmi úzce – zajímala ji vizuální reprezentace zapatistického hnutí v jediném mexickém časopise v pouhých dvou letech ze tří dekád aktivit EZLN – zároveň se ale snažila začlenit tuto dílčí analýzu do rozsáhlého kontextu mediální teorie a společensko-politického vývoje Mexika v posledních desetiletích.

Někdy proto není zřejmé, co jsou premisy, z nichž vychází, a k jakým výsledkům se vlastně chce dopracovat. Hlavním objektem analýzy, anoncovaným v názvu, měly být mediální strategie zapatistů, resp. médií o zapatistech pojednávajících. Samozřejmě bylo pro úspěšnou realizaci takového výzkumu nutné shromáždít a utřídit faktické informace EZLN; místy se ale tlačí do popředí autorčina zájmu samo zapatistické hnutí, jako by hlavním cílem práce bylo analyzovat jeho příčiny a výsledky a popsat do detailů průběh prvních let bojů a vyjednávání v Chiapasu. Toto je zvláště výrazné v závěru práce, který se od zhodnocení analýzy obrazových reprezentací rychle překlápí do objasňování důvodů rozkolů v zapatistickém hnutí nebo zhodnocováním jeho přínosu pro demokratizaci mexické společnosti. (Zde si navíc protiřečí: na s. 100 „Zapatistické povstání tedy bylo spíše výsledkem společenských procesů, než jejich iniciátorem“, ještě na téže straně se ale píše o tom, že EZLN dokázala „otevřít dveře demokracii“ a „probudit občanskou společnost“.)

Klíčová 4. kapitola práce, prezentující výsledky vizuální obsahové analýzy konkrétního ilustračního materiálu o EZLN, tak v celku práce poněkud zaniká. Což je škoda, protože je velmi dobře teoreticky zakotvena (diplomantka se inspirovala především analýzami časopisu *National Geographic*, které provedly antropoložky Catherine Lutz a Jane Collins) a pečlivě provedena. Byť se skutečně jedná o výsek obrazové dokumentace pořízené a prezentované médií, odhaluje tato kapitola velmi přesvědčivě, jak zásadními změnami procházela (sebe)prezentace zapatistického hnutí. Je ale škoda, že autorka v úvodním shrnutí, v němž se věnovala mediálním strategiím zapatistů, soustředila svou pozornost především na jejich práci s internetem. Jistě, zapatisté jako jedno z prvních guerillových hnutí masivně využívali elektronická média, časopis *Proceso* je ale médiem „klasickým“, jímž se v úvodní studii mnoho prostoru nedostalo. Nedochozí tak k organickému propojení úvodní faktografické a následné analytické pasáže.

Práce je psána kultivovaně, s malým množstvím pravopisných a stylistických nedostatků (s. 48 – „dobitých pozic“!; s. 81 – „muž s fajfkou“ atd.). Je přehledně členěna, byť se některé pasáže opakují (např. na s. 19 a 80 citát převzatý od Lutz a Collins; toto je zjevně produkt nedostatku času na finální revizi), všechny použité zdroje jsou řádně citovány.

Lze tedy konstatovat, že diplomová práce Veroniky Šmausové splnila požadavky na originálně pojatou, na vlastním pramenném a terénním výzkumu založenou a samostatně vypracovanou studii, která přinesla konkrétní a pro další bádání využitelné výsledky. Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě, vzhledem k výše uvedeným výhradám ale navrhuji její hodnocení velmi dobře.

Praha, 30. srpna 2015

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK